

UWAGA

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone i prawnie chronione. Przedruk materiałów w części lub całości możliwy tylko i wyłącznie za zgodą autora.

Cytowanie oraz wykorzystywanie fragmentów prac dozwolone tylko za podaniem źródła.

Copyright by Mirosław Grewiński oraz współautorzy (w niektórych przypadkach także poszczególne Wydawnictwa).

[Plik pobrano z www.mirek.grewinski.pl](http://www.mirek.grewinski.pl)

Odpowiedzialna polityka społeczna często i jak najbardziej słusznie utożsamiana jest z podejmowaniem wysiłku aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej tak, by mogli w sposób trwały wziąć ster życia w swoje ręce - odzyskać samodzielność i w sposób suwerenny przejąć odpowiedzialność za własną przyszłość. Kluczowym wyzwaniem w tym względzie jest: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (także płynącemu z niedostępności pracy - np. osób długotrwale bezrobotnych) - narzędziem są działania w obszarze integracji społecznej. Drugim zaś istotnym wyzwaniem jest poprawa kondycji polskich rodzin, przez co należy rozumieć: obniżanie zagrożenia ubóstwem wśród dzieci i młodzieży, unikanie sytuacji dziedziczenia biedy w rodzinach, właściwa polityka neutralizowania skutków patologii (alkoholizm, przemoc, rozpad rodzin), większą aktywność rodzin na rynku pracy (przez pracę do likwidacji ubóstwa), wzrost wskaźników dzietności - eliminacja obaw młodego pokolenia przed zakładaniem rodziny i posiadaniem co najmniej dwojga dzieci.

Wydaje się, że aby sprostać tym wyzwaniom, potrzebne są następujące działania:

- umiejętne wprowadzenie mechanizmów i instrumentów związanych z aktywną formułą pomocy społecznej - poprzez odpowiednią łączność instytucjonalną i współdziałanie służb socjalnych oraz służb zatrudnienia, z otwarciem się na usługi zewnętrzne. Wymaga to większej otwartości na organizacje pozarządowe i innych potencjalnych kontraktorów, stosowania adekwatnych mierników efektywności, zaangażowania władz lokalnych - i nie psucia takiej polityki przez rządowe czy parlamentarne skupianie uwagi na tzw. „dosypywaniu pieniędzy ubogim”;
- umiejętne umieszczenie w programach rynku pracy - programów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych (poprzez całą sekwencję oddziaływania na nich). Wymaga to kontraktowania całościowych sekwencji usług zatrudnieniowych;
- wypracowanie nowej polityki wobec osób niepełnosprawnych opartej na postrzeganiu osób niepełnosprawnych poprzez ocenę ich potencjału, wszechstronność usług oferowanych niepełnosprawnym (od opieki zdrowotnej poczynając, poprzez sprawny i dopasowany do wymogów rynku pracy system edukacyjny, skończony na profesjonalnym doradztwie i pośrednictwie zawodowym), a także odejście od przedmiotowego traktowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy (są obiektem transakcji pomiędzy państwem a pracodawcami - co nie daje efektywnych rezultatów) i uznanie ich podmiotowości;
- znalezienie całościowego rozwiązania dla problemu alkoholizmu i jego skutków w skali danej społeczności lokalnej (konieczne są zmiany kulturowe, promowanie społecznej dezaprobaty dla nadużywania alkoholu oraz realnego działania w zakresie kształtowania percepcji problemu alkoholizmu już na etapie szkoły, wraz ze wsparciem psychologicznym dla dzieci z rodzin alkoholowych);
- wzmocnienie promocji, ale i warunków dla realnego funkcjonowania partnerstw. W Polsce odczuwamy olbrzymi deficyt działań partnerskich - jako partnerstwo traktujemy każde współdziałanie, co powoduje, że z czasem pojęcie to traci na wartości.

Ale te zmiany to nie wszystko. By polityka społeczna stała się naprawdę aktywna i odpowiedzialna, musi zacząć pełnić funkcję spoiwa czy też rozgrywającego w procesie wypracowywania podstaw rozwoju lokalnego. Polityka społeczna w Polsce, mimo różnych jej osiągnięć w procesie transformacji, wymaga obecnie zasadniczych zmian. Zmiany te są potrzebne nie dlatego, iż należy dokonać redukcji jej funkcji, czy „zaoszczędzić” na systemie wsparcia socjalnego. Chodzi o to, by działania:

- nastawione były na realizację kluczowych celów, polegających na wyrównywaniu szans i zmienianiu sytuacji tych, którzy naprawdę tego potrzebują (dobre adresowanie);
- były skuteczne i efektywne (narzędzia, działania, nakłady powinny prowadzić do osiągania zakładanych i planowanych rezultatów, które muszą być mierzalne)
- były polem i efektem działań partnerskich różnych podmiotów (od samorządów poprzez, organizacje pozarządowe, innych partnerów społecznych - związki zawodowe i organizacje biznesu oraz poszczególne rodziny) dzielących się odpowiedzialnością za rozwój społeczności lokalnych.

Tego nie da się osiągnąć z poziomu ministerstwa czy rządu - podporządkowanie służb zatrudnienia i służb pomocy społecznej samorządom lokalnym tworzy idealne warunki dla komunikacji i tworzenia rozwiązań dostosowanych właśnie do potrzeb danej społeczności lokalnej. Takiej polityce potrzeba kompleksowości działań i integracji postępowania na różnych szczeblach administracji oraz właśnie partnerstwa społecznego. Ale przede wszystkim - taka polityka wymaga zrozumienia, iż realizacja zadań polityki społecznej nie może podważać i ograniczać szans rozwoju w przyszłości - ta właśnie perspektywa musi kształtować wszystkie działania.

Na poziomie społeczności lokalnej zrozumienia wymaga to, iż różne obszary polityki społecznej (rynek pracy, pomoc społeczna, edukacja) wraz z rozwojem infrastruktury lokalnej (w zakresie energii, turystyki, kanalizacji czy transportu publicznego) tworzą system naczyń połączonych. Dlatego właśnie współcześnie tak ważna jest w polityce społecznej sprawność zarządzania (na wszystkich poziomach i z udziałem różnorodnych partnerów), otwarta również na zewnętrzne kontraktowanie usług publicznych, których wykonywanie winno być poddane kryteriom efektywności oraz umiejętność wskazywania priorytetów tak, by z pełną świadomością i odpowiedzialnością podejmować kolejno wyzwania - od najważniejszych poczynając. Gotowość na nowe rozwiązania w tej dziedzinie, odwaga w dzieleniu się odpowiedzialnością oraz środkami finansowymi - to wszystko jest potrzebne administracji, szczególnie samorządowej jako podstawa polityki zmierzającej do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych w Polsce, a zarazem poprawy efektywności funkcjonowania polityki społecznej.

Książka, którą dostajecie Państwo do rąk wraz z dołączoną płytą to podstawowa i najprostsza „książka kucharska” dająca przepisy jak przy wykorzystaniu funduszy dostępnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki i innych źródłach wprowadzić takie zmiany w Państwa społeczności. Rozdział dr Marka Rymyzy stanowi wprowadzenie do rozumienia aktywnej polityki społecznej. Rozdział dr Mirosława Grewińskiego i dr Ryszarda Szarfenberga przedstawia uwarunkowania kadrowe i zapotrzebowania pracowników pomocy społecznej województwa mazowieckiego. Rozdział 3 nakreśla perspektywę wykorzystania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, którego szczegóły prezentuje Anna Żak w rozdziale 4. Dalsza część książki poświęcona jest praktyce oceniania realizowanych programów oraz projektowania działań w sposób efektywny a także podstawom prawnym i realiom funkcjonowania rozwiązań budowanych w oparciu o partnerstwa w Polsce. Książkę zamyka rozdział dr Tomasza Kaźmierczaka na temat perspektyw modernizacji pomocy społecznej w Polsce oraz roli, jaką pomoc społeczna ma do odegrania w kontekście tworzenia podwalin trwałego rozwoju lokalnego.

Publikacja ta nie jest wyzwaniem rzucanym pracownikom służb pomocy społecznej, i tak obciążonym już dziś zbyt wieloma utrudnieniami i ograniczeniami natury formalnej. Naszym celem nie było stworzenie zimnego podręcznika, lecz wypracowanie dla Państwa czegoś „pod ręką” - czegoś do czego możecie się odwołać przyjmując na siebie odpowiedzialność prowadzenia aktywnej polityki społecznej.

Dr Mirosław Grewiński
Dr Joanna Tyrowicz

UWAGA

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone i prawnie chronione. Przedruk materiałów w części lub całości możliwy tylko i wyłącznie za zgodą autora.

Cytowanie oraz wykorzystywanie fragmentów prac dozwolone tylko za podaniem źródła.

Copyright by Mirosław Grewiński oraz współautorzy (w niektórych przypadkach także poszczególne Wydawnictwa).

[Plik pobrano z www.mirek.grewinski.pl](http://www.mirek.grewinski.pl)